

Sygn. akt III UK 154/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania C. M.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.
o emeryturę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 16 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2017 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 21 czerwca 2016 r., którym oddalono odwołanie C. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. odmawiającej prawa do emerytury.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu drugiej instancji ubezpieczony zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 184 w związku z art. 32 ust. 1a i art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także naruszenie prawa procesowego, tj. art. 232 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 227 i 233 § 1 k.p.c. w związku z

art. 391 § 1 k.p.c., art. 468 § 1 i § 2 pkt 3 oraz art. 212 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 233 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 350 § 3 k.p.c. i wnioś o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarżący wnioś o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1a i art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ wywołują one rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie zaliczania urlopu udzielonego nauczycielowi dla poratowania zdrowia i wykorzystanego przed dniem 1 lipca 2004 r. do zatrudnienia w szczególnym charakterze, a także dlatego, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Organ rentowy wnioś o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do

identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Przedstawiona w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestia została już wyjaśniona w judykaturze Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 3 lutego 2010 r., I UK 250/09 (LexPolonica nr 2439964) Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, zgodnie z którym w stanie prawnym obowiązującym od 1 lipca 2004 r. przy ustalaniu nauczycielskiego stażu zatrudnienia dla celów zweryfikowania nauczycielskich uprawnień emerytalnych przez nauczycieli, którzy do tego dnia nie spełnili warunków wymaganych do nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy nauczycielskiej, w tym okresu korzystania z urlopu dla poratowania zdrowia, za które nauczyciel po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Pogląd o tym, że obowiązujący od dnia 1 lipca 2004 r. przepis art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach nie ma zastosowania do nauczyciela, który przed tym dniem spełnił wszystkie warunki uprawniające do emerytury nauczycielskiej, nawet jeżeli wniosek o emeryturę złożył po tej dacie, ale ma zastosowanie do nauczyciela, który przed tym dniem nie spełnił takich warunków, jest przyjmowany w najnowszym orzecznictwie Sądu

Najwyższego w sposób ugruntowany (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 204/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 106; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I UK 400/07, LexPolonica nr 1967178; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r., I UK 105/2008, OSNP 2010 nr 9-10, poz. 125; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2009 r., II UK 185/08, LexPolonica nr 2627282; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011 r., I UK 82/11, LexPolonica nr 3961245, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r., I UK 164/13, LEX nr 1555124). Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., III UK 131/14 nie dotyczy nauczycielskiego urlopu dla poratowania zdrowia, wobec czego, wbrew stanowisku skarżącego, nie świadczy o rozbieżnościach w orzecznictwie odnośnie do zaliczania dla celów emerytalnych tej przerwy w wykonywaniu obowiązków pracowniczych przez ubezpieczonego, który warunki uprawniające do świadczenia spełnił po wejściu w życie art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach.

Dodatkowo wskazać można, że w wyroku z dnia 9 sierpnia 2011 r., I UK 82/11 (LexPolonica nr 3961245) Sąd Najwyższy podzielił pogląd wyrażony we wcześniejszych wyrokach: wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 328, OSP 2009 nr 10, poz. 111, z glosą K. Stopki) i wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2009 r., II UK 370/08 (OSNP 2011 nr 1, poz. 20), zgodnie z którym zastosowanie art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które przed dniem 1 lipca 2004 r. nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie narusza konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Stanowisko to zostało potwierdzone w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, który wyrokiem z dnia 10 lipca 2008 r., K. 33/06 (OTK ZU 2008 nr 6A, poz. 106) jednoznacznie przyjął, że art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodny z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny potwierdził odmienną sytuację prawną osób, które nabyły uprawnienia do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przed 1 lipca 2004 r., od sytuacji osób, które nabyły uprawnienia po 1 lipca 2004 r. W ocenie Trybunału, organy rentowe orzekając w stosunku do tych osób, muszą kierować się

nowymi zasadami, czyli nie zaliczać im okresu choroby i macierzyństwa do okresu zatrudnienia, od którego zależy wcześniejsza emerytura, pomimo tego, że okres ten przypadał przed wejściem w życie nowelizacji, albowiem samo uprawnienie do nabycia wcześniejszej emerytury powstało już po zmianie przepisów. Istotne znaczenie ma również fakt, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. Osoby, które nie spełniają wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury, muszą liczyć się z mniejszą gwarancją stabilności prawa w tym zakresie.

Nie istnieje zatem eksponowana przez skarżącego rozbieżność w orzecznictwie odnośnie do możliwości zaliczania dla celów emerytalnych nauczycielskiego urlopu dla poratowania zdrowia ubezpieczonym spełniającym warunki uprawniające do świadczenia po 1 lipca 2004 r. i wobec tego nie ma podstaw do stwierdzenia, że istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa w tym zakresie.

Jeżeli natomiast przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi w niniejszej sprawie do rozpoznania nie zawiera zaś żadnych argumentów na poparcie twierdzenia o jej oczywistej zasadności, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Nie spełnia tego wymagania stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, „gdyż w sprawie nastąpiło naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Z powodu naruszenia tych przepisów postępowanie dowodowe zawiera istotne braki, co uniemożliwia dokonanie ustalenia rzeczywistego i pełnego stanu faktycznego oraz jego ocenę z punktu widzenia prawa materialnego w zakresie prawa ubezpieczonego do emerytury”. Z takich zarzutów nie wynika nawet, jakie przepisy prawa i w jaki sposób miałyby naruszyć Sąd Apelacyjny, a tym bardziej, czy i jaki wpływ na rozstrzygnięcie miałyby ich ewentualne naruszenie. Naruszenie przepisów prawa procesowego tylko wówczas może zaś stanowić skuteczną podstawę kasacyjną, gdy wykazany zostanie jego wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Przez taki wpływ należy rozumieć nie tylko, że dane uchybienia bezpośrednio lub pośrednio miały lub mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, ale i że były tego rodzaju lub wystąpiły w takim natężeniu, iż ukształtowały lub mogły ukształtować treść zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, niepublikowany), a takiego wyводу ewidentnie w treści wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania doszukać się nie można. Podstawy skargi kasacyjnej nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, w związku z czym o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw, co w konsekwencji oznacza, iż skarżący nie uzasadnił swojego wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi z uwagi na występowanie tej przesłanki „przesądu”.

Skarżący nie wykazał zatem potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej, wobec czego Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.).